

Rolnummer 2594
Arrest nr. 128/2003 van 1 oktober 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 1253^{quater}, b), van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters L. François, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 27 december 2002 in zake A. Stubbe tegen J. Osaer, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 9 januari 2003, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 1253^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek, meerbepaald artikel 1253^{quater} b) van het Gerechtelijk Wetboek dat de kennisgevingen regelt, afzonderlijk en in samenhang gelezen met de andere bepalingen waarin de aangehaalde instrumenten van rechtspleging in werking worden gesteld, inzonderheid de artikelen 751, 753 en 792 van het Gerechtelijk Wetboek, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk beschouwd of in samenhang gelezen met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950, goedgekeurd bij wet van 13 mei 1955 en artikel 26 van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten, goedgekeurd bij wet van 15 mei 1981 (Uno-Verdrag) wanneer zij in die zin wordt begrepen dat de kennisgevingen in artikel 1253^{quater} b) van het Gerechtelijk Wetboek niet en in de artikelen 751, 753 en 792 van het Gerechtelijk Wetboek wel dienen te voorzien in hetzij de tekst van de wet (artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek), hetzij de expliciete vermelding dat op straffe van nietigheid de kennisgeving de rechtsmiddelen, de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen, moet vermelden (artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek) ? »

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 24 juni 2003 :

- is verschenen : Mr. O. Vanhulst, tevens *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

Voor het verwijzende rechtcollege werd hoger beroep ingesteld tegen een vonnis van de vrederechter in het kader van een procedure op grond van artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek tot het verkrijgen van dringende voorlopige maatregelen bij echtelijke moeilijkheden. Het hoger beroep is op basis van artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek onontvankelijk omdat het is ingesteld buiten de daarin bepaalde termijn van één maand na betekening of kennisgeving die geschiedde per gerechtsbrief aan de partijen, met toepassing van artikel 1253^{quater}, b), van hetzelfde Wetboek, en per gewone brief aan hun onderscheiden raadslieden, met toepassing van artikel 792 van hetzelfde Wetboek.

Appellante voor het verwijzende rechtscollege is van oordeel dat artikel 1253*quater* van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat het niet bepaalt welke vermeldingen de kennisgeving aan de partijen dient te bevatten noch dat de advocaten van de partijen dienen te worden ingelicht, terwijl de artikelen 751, 753 en 792 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de verwittiging en de kennisgeving bij gerechtsbrief, uitdrukkelijk bepalen welke vermeldingen de kennisgeving, op straffe van nietigheid, moet bevatten.

Omdat het opgeworpen grondwettigheidsvraagstuk vooraf dient te worden opgelost om te kunnen oordelen over de ontvankelijkheid *ratione temporis* van het hoger beroep van appellante, heeft de Rechtbank de prejudiciële vraag gesteld.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Een memorie werd ingediend door de Ministerraad, die de regeling van de in het geding zijnde bepaling vergelijkt, enerzijds, met de regeling in de artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek en, anderzijds, met de regeling in artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek.

Wat betreft de vergelijking met de regeling in de artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek

A.2. De Ministerraad werpt in hooforde de niet-vergelijkbaarheid van de beide regelingen op. Artikel 1253*quater, b)*, van het Gerechtelijk Wetboek handelt over de kennisgeving van rechterlijke uitspraken - te dezen beschikkingen - en strekt ertoe de partijen na afloop van de procedure op de hoogte te brengen van de genomen beslissing. De normale rechtsmiddelen staan de partijen nadien ter beschikking zodat bij de kennisgeving bij gerechtsbrief geen bijzondere formaliteiten moeten gebeuren, overigens net zomin als bij een betekening bij gerechtsdeurwaardersexploot.

De artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek betreffen de kennisgeving van een procedurele verwittiging die bijzondere gevolgen heeft, namelijk dat bij ontstentenis van tijdige neerlegging van een conclusie, zelfs bij afwezigheid van een partij, een vonnis kan worden gevorderd dat wordt geacht op tegenspraak te zijn gewezen. Doordat de uitspraak wordt geacht te zijn gewezen op tegenspraak, staan de nalatige partij niet langer alle gewone rechtsmiddelen ter beschikking.

Gelet op die verschillende finaliteit, zijn de regelingen, in het bijzonder met betrekking tot de opgenomen vermeldingen, niet vergelijkbaar.

A.3. In ondergeschikte orde voert de Ministerraad aan dat de in het geding zijnde bepaling de toets aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet kan doorstaan. De in artikel 1253*quater* van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde geschillen die het gevolg zijn van een gebrek aan verstandhouding tussen echtgenoten vereisen een snel en soepel optreden van de rechter en konden om die reden aan het gemeenrechtelijke procesrecht worden onttrokken. De kennisgeving waarin die bepaling voorziet, betreft de genomen beslissing, en niet de verwittiging van de gevolgen die zijn verbonden aan het nalaten te concluderen, zoals dat het geval is met de regeling in de artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek.

Niet onevenredig met de doelstelling van de regeling is de maatregel van de wetgever om geschillen met betrekking tot echtelijke crisissituaties te onderwerpen aan voorschriften die een gemakkelijke toegang tot de rechter, een soepele en weinig dure procedure en een snel uitvoerbare en definitieve beslissing, zonder al te veel kosten en formaliteiten, waarborgen.

Wat betreft de vergelijking met de regeling in artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek

A.4. Wat de vergelijking met de in artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek omschreven kennisgeving en de modaliteiten ervan betreft, stelt de Ministerraad vast dat voormeld artikel uitsluitend betrekking heeft op

geschillen bedoeld in artikel 704, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, die tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank behoren. De procedure geldt voor geschillen met betrekking tot aangelegenheden in sociale zaken waar de verzoeker een beroep instelt tegen een uitvoerbare administratieve beslissing die geacht wordt in overeenstemming te zijn met het recht.

Ter zake verwijst de Ministerraad naar hetgeen het Hof reeds heeft uiteengezet in het arrest nr. 142/2002. Het onderscheid tussen de regeling in artikel 1253*quater* van het Gerechtelijk Wetboek en die in artikel 792 berust op een objectief criterium, namelijk de aard van het geschil. De regeling van artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek beoogt een bespoediging van de gerechtelijke behandeling van sociale geschillen en het vermijden van kosten die gepaard gaan met het optreden van een gerechtsdeurwaarder in een contentieux waar rechtssubjecten, vaak in een moeilijke financiële situatie, zich bevinden tegenover administratieve overheden. Aldus wordt een sociaal of economisch zwakkere partij beschermd. Er zou slechts sprake zijn van een discriminatie door de in artikel 1253*quater* vervatte regeling indien het verschil in behandeling een onevenredige beperking van de rechten van de betrokken partij zou inhouden, *quod non*. De partijen in de bedoelde geschillen hebben dezelfde rechten en plichten tegenover elkaar. De wetgever vermocht te oordelen dat die partijen geen bijzondere bescherming dienden te krijgen door de uitdrukkelijke vermelding, in de gerechtsbrief, van de mogelijke rechtsmiddelen, van de termijnen en van de bevoegde rechtsmacht.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag betreft de bestaanbaarheid van artikel 1253*quater* van het Gerechtelijk Wetboek met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk of in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 26 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, rekening houdend met de artikelen 751, 753 en 792 van het Gerechtelijk Wetboek, doordat de kennisgevingen bedoeld in artikel 1253*quater* van het Gerechtelijk Wetboek niet, en de verwittiging en de kennisgevingen bedoeld in de andere bepalingen wel dienen te voorzien, hetzij in de tekst van de wet (artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek), hetzij in de expliciete vermelding dat op straffe van nietigheid de kennisgeving de rechtsmiddelen « de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen » moet vermelden (artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek).

B.1.2. De in het geding zijnde bepaling luidt :

« Art. 1253*quater*. Wanneer de vorderingen gegrond zijn op de artikelen 214, 215, 216, 221, 223, 1420, 1421, 1426, 1442, 1463 en 1469 van het Burgerlijk Wetboek :

a) doet de rechter de partijen oproepen in raadkamer en poogt ze te verzoenen;

b) wordt de beschikking gewezen binnen 15 dagen na de indiening van het verzoek; de griffier geeft ervan kennis aan beide echtgenoten;

c) kan, indien de beschikking bij verstek is geweest, de partij die niet verschenen is, binnen een maand na de kennisgeving verzet doen bij verzoekschrift ingediend ter griffie van de rechtbank;

d) is de beschikking vatbaar voor hoger beroep ongeacht het bedrag van de eis : hoger beroep wordt ingesteld binnen een maand na de kennisgeving;

e) kan elk der echtgenoten te allen tijde in dezelfde vorm wijziging of intrekking vorderen van de beschikking of het arrest. »

Artikel 751, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek luidt :

« De meest gerede partij kan ten aanzien van de partij die bij de inleiding of op een andere zitting niet is verschenen of die binnen de vastgestelde termijn geen conclusie heeft genomen, een vonnis vorderen dat geacht wordt op tegenspraak te zijn geweest, indien zij die partij heeft laten verwittigen van de plaats, de dag en het uur waarop het vonnis zal worden gevorderd, met de mededeling dat dit vonnis zelfs bij haar afwezigheid, een vonnis op tegenspraak zal zijn.

In eerste aanleg geschiedt de verwittiging van de verweerder die bij de inleiding of op een latere zitting niet is verschenen, door een gerechtsdeurwaarder wanneer de dagvaarding niet aan de verweerder in persoon of ter woonplaats is betekend dan wel overeenkomstig artikel 38, § 1. In de overige gevallen verwittigt de griffier bij gerechtsbrief; in voorkomend geval verwittigt de griffier ook, bij enkele kennisgeving, de advocaat van de partij. De verwittiging bevat de tekst van dit artikel.

[...] »

Artikel 753 van hetzelfde Wetboek luidt :

« Wanneer één of meer partijen in een onsplitsbaar geschil verstek laten gaan, maar er ten minste één verschijnt, worden de niet verschenen partijen, op verzoek van de meest gerede partij verwittigd van de datum van de zitting waartoe de zaak is verdaagd of waarop zij achteraf is bepaald. Hierbij wordt artikel 751, § 1, tweede lid, toegepast.

De verschenen partijen worden, op verzoek van één onder hen, door de griffier opgeroepen bij gerechtsbrief.

De verwittiging en de oproeping bevatten de tekst van dit artikel.

Zijn de formaliteiten niet vervuld, dan mag de vordering in deze stand van de zaak niet toegelaten worden.

Paragraaf 1, vierde lid, § 2 en § 3, van artikel 751 zijn van toepassing.

Het vonnis wordt ten aanzien van alle partijen geacht op tegenspraak te zijn geweest. »

Artikel 792 van hetzelfde Wetboek luidt :

« Binnen acht dagen na de uitspraak van het vonnis zendt de griffier bij gewone brief een niet ondertekend afschrift van het vonnis, aan elke partij, of, in voorkomend geval, aan hun advocaten.

In afwijking van het vorige lid, voor de zaken opgesomd in artikel 704, eerste lid, brengt de griffier binnen de acht dagen bij gerechtsbrief het vonnis ter kennis van de partijen.

Op straffe van nietigheid vermeldt deze kennisgeving de rechtsmiddelen, de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen.

In de gevallen, bepaald in het tweede lid, zendt de griffier een niet-ondertekend afschrift van het vonnis, in voorkomend geval, aan de advocaten van de partijen of aan de afgevaardigden bedoeld in artikel 728, § 3. »

B.2. Het behoort tot de beleidskeuze van de wetgever om te bepalen op welke wijze het meedelen van akten van rechtspleging wordt geregeld en welke de modaliteiten zijn waaronder die mededeling geschiedt. Wat allereerst de wijze betreft waarop de kennisgeving op grond van artikel 1253*quater* geschiedt, is de keuze voor de gerechtsbrief, wat betreft de vorderingen op grond van de artikelen 221 en 223 van het Burgerlijk Wetboek, verantwoord door de zorg om de kosten van de rechtspleging te drukken of om de vooruitgang ervan te bespoedigen, nu het gaat om vorderingen van echtgenoten die in een crisissituatie verkeren.

B.3. Wat de vergelijking betreft van de modaliteiten van de kennisgeving in artikel 1253*quater*, *b*), met de verwittiging waarin wordt voorzien door de artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek, stelt het Hof vast dat het onderscheid tussen de adressaten ervan berust op een objectief criterium. De enen worden immers in kennis gesteld van een rechterlijke beslissing, terwijl de anderen als procespartij op de hoogte worden gebracht van een procedureel initiatief van de tegenpartij.

B.4. Het aldus gemaakte onderscheid is pertinent. De modaliteiten van de verwittiging in de artikelen 751 en 753 van het Gerechtelijk Wetboek strekken immers ertoe de verwittigde partij te wijzen op de bijzondere gevolgen van haar eventueel stilzitten, namelijk dat het

gevorderde vonnis zal worden geacht op tegenspraak te zijn geweest en derhalve de aanwending van het rechtsmiddel van het verzet onmogelijk zal zijn. De kennisgeving waarin artikel 1253*quater*, b), van het Gerechtelijk Wetboek voorziet, heeft niet dergelijke ingrijpende gevolgen.

B.5. Het is een met de voormelde onderscheiden doelstelling niet onevenredige maatregel dat bij de kennisgeving bedoeld in artikel 1253*quater*, b), van het Gerechtelijk Wetboek, anders dan bij de verwittiging waarin de artikelen 751 en 753 voorzien, geen melding wordt gemaakt van de mogelijkheden en modaliteiten van de aanwending van een gewoon rechtsmiddel, des te meer daar ter zake niet wordt afgeweken van de gemeenrechtelijke regeling. De procedure voor de vorderingen, vermeld in dat artikel, die is ingegeven door de in B.2 omschreven zorg, vereist niet dat tevens in bijzondere modaliteiten wordt voorzien voor de kennisgeving van rechterlijke beslissingen in die aangelegenheid.

B.6. Wat de vergelijking betreft van de kennisgeving in artikel 1253*quater*, b), met die waarin wordt voorzien door artikel 792, van het Gerechtelijk Wetboek, voor de rechtsplegingen bedoeld in artikel 704, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, merkt het Hof op dat de in die bepaling bedoelde rechtsplegingen betrekking hebben op het sociaal recht en tot de exclusieve bevoegdheid van de arbeidsrechtbank behoren. In die bijzondere aangelegenheden heeft de wetgever kunnen voorzien in specifieke procedurele regels.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 1253^{quater}, b), van het Gerechtelijk Wetboek schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, doordat de kennisgeving van de rechterlijke beschikking niet moet voorzien in de bij de artikelen 751, 753 en 792 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermeldingen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 1 oktober 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts